

Klinická propedeutika – úvod + anamnéza

Rodinná anamnéza

Osobní anamnéza

Farmakologická anamnéza

Alergie

Fyziologické funkce

Gynekologická anamnéza

Pracovní a sociální anamnéza

Abusus

Nynější onemocnění

Navázání kontaktu

- přivítání, představení
- dotaz na aktuální obtíže – dopřát nemocnému dost času sdělit vše, co považuje za nutné
- postupně převzít aktivitu – řízený rozhovor
- udržovat oční kontakt
- nemocný musí mít dojem, že náš čas patří v té chvíli jen jemu

Rodinná anamnéza

- pokrevní příbuzní – otec, matka, sourozenci, děti
- jaké choroby mají, kolika let se dožili
- pozitivní rizikový faktor pro kardiovaskulární choroby – IM nebo CMP před 60. rokem věku
- sledované choroby – i u širšího příbuzenstva:
 - „civilizační“ choroby – HT, ICHS, HLP, dna
 - trombofilní stavy (zejména u mladších)
 - diabetes mellitus
 - nádorová onemocnění
 - těžké infekční choroby (TBC, hepatitidy)
 - psychiatrická zátěž (závislosti, TS)

Osobní anamnéza

- choroby dětského věku
- choroby dospělého věku - cílené dotazy s čím se pacient léčí, příp. i kde je sledován
- úrazy, operace, hospitalizace - včetně data (rok) a místa (operace)
- pokud pacient neví přesně, vhodné využít i dokumentaci, event. i anamnézu nepřímou od blízké osoby

Farmakologická anamnéza

- léky užívané trvale
 - léky z nedávné minulosti (antibiotika!)
 - gramáž léků
 - dávkování (ráno/odpoledne/večer/na noc/časové intervaly)
 - způsob užívání (p.o., inh, p.r., loc....)
 - poslední užitá dávka
-
- optimálně – kartička PL nebo krabičky s sebou
 - až 60% hospitalizací starších nemocných je způsobeno chybami v užívání léků!

Alergie

- pokud pacient neví, pátrat v dokumentaci
- cave alergie na jodovou kontrastní látku, ATB

Fyziologické funkce

- močení (dysurie, nykturie, polakisurie...)
- stolice (barva, konzistence, frekvence, příměs krve či hlenu, poslední stolice, případně změna charakteru stolice)
- hmotnost a její výkyvy, chuť k jídlu
- sluch, zrak, a jejich korekce

Gynekologická anamnéza

- menarché
- počet porodů, spont. potratů, interrupcí
- menopauza, příp. krvácení v menopauze
- užívání hormonální antikoncepce
- aktuální gynekologické potíže
- poslední prohlídka u ošetřujícího gynekologa, pravidelnost prohlídek

Sociální anamnéza

- s kým pacient žije
- poměry v rodině - kdo pacientovi může vypomoci
- lokalizace bytu/domu - patro, schody/výtah

Pracovní anamnéza

- pracovní zařazení v minulosti příp. nyní
- důchod a jeho druh (invalidní, starobní)
- kontakt se škodlivinami (v práci i ve volném čase)
- pobyt v exotických zemích

Abusus

- alkohol - jak často, jaké množství, jaký druh
- cigarety - kolik denně
- u stopfumátorů - kdy přestal kouřit, kolik kouřil dříve
- káva - kolik denně
- jiné návykové látky

Anamnéza nynějšího onemocnění

- volný projev nemocného (aggravace x dissimulace, logorrhea)
- klást doplňující otázky, ale nechat nemocného „vymluvit“
- postupně převést na řízený rozhovor
- získat informaci: jak dlouho potíže trvá, jakého jsou potíže charakteru, zda jsou potíže setrvalé nebo něčím vyprovokované, jestli již nemocný zkoušel nějaké léky, jestli už podobnou potíže měl
- ***poslouchejte nemocného, říká Vám diagnózu!***

Anamnéza u chorob srdce a cév

- **bolest na hrudi** (lokalizace, charakter, závislost na námaze, reakce na léčbu, doprovodné příznaky)
- **dušnost** (klidová/námahová, závislost na poloze, vznik pozvolný/náhlý)
- **otoky** (gravitační – ve vertikální poloze DKK, v horizontální sakrální krajina, anasarka; symetrie)
- **bušení srdce** (arytmie, organické i funkční postižení)
- **synkopální stavy** (chlopenní vady, arytmie)
- **změny barvy** (cyanóza, bledost)
- **únavnost** (nespecifický příznak)

Anamnéza u chorob trávicího ústrojí

- **polykací potíže** – obtížné nebo bolestivé polykání (odynofagie, dysfagie)
- pálení za sternem při pyróze, závislost na jídle
- regurgitace potravy
- **krváčení do GIT** (hemateméza, meléna)
- **bolest žaludku** (závislost na jídle, na druhu stravy, lokalizace, propagace)
- **nechutenství** (zvláště některé druhy jídel - např. maso)
- **foetor ex ore**

- **choroby žlučníku** - kolikovitě bolesti v pravém podžebří nebo v epigastriu (závislost na druhu požití stravy, na pohybu, propagace typicky pod pravou lopatku)
- **choroby jater** - tlakové bolesti pod pravým obloukem žeberním (reagující na mechanické podráždění - napínání pouzdra), zvětšování břicha – při vývoji ascitu, svědění při ikteru, krvácivé projevy
- **choroby slinivky** - krutá šokující bolest při akutním zánětu, bolesti po jídle v okolí pupku při chronických potížích, průjmy s obsahem nestrávené stravy a tuku, váhový úbytek

- **choroby střeva** - průjmovité stolice s příměsí hlenu, krve, křečovitě bolesti, trvalé bolesti, závislost na stravě, pocity nadmutí, plynatost, zácpa, střídání zácpy a průjmu
- **choroby konečníku** - tenesmy, pocit neúplného vyprázdnění, stolice potažená krví

Anamnéza u chorob dýchacího ústrojí

- **kašel** (charakter, vazba na námahu)
- **expektorace** (barva, množství, charakter sputa)
- **bolest na hrudi** (závislá na dýchacích pohybech, při kašli)
- **dušnost** (závislost na poloze, námaze, zapojení pomocných dýchacích svalů, distanční fenomény)

Anamnéza u chorob ledvin a močových cest

- **dysurie** – pálení řezání při močení – při začátku a na konci
- **polakisurie** – časté nucení na močení (po malých porcích)
- **renální kolika** - charakter bolesti (úporná tlaková bolest bez úlevové polohy), lokalizace v bederní krajině, propagace do třísel/labii/skrota, vedlejší příznaky (nauzea, zvracení, neklid, horečka s třesavkou)
- **záněty dolních močových cest** bývá bez teploty

Anamnéza u chorob endokrinních

- **štítná žláza** – změny hmotnosti, změny nálady, odlišné vnímání okolní teploty, lokální příznaky (zvětšení, bolestivost), exophthalmus
- **nadledviny** – únavnost, slabost, změny pigmentace, zbarvení kůže (flush), změny fyziognomie
- **příštítná tělíska** – křečové stavy
- **pohlavní orgány** – poruchy menstruačního cyklu, krvácení v menopauze, hirsutizmus, změny potence, libida
- **hypofýza** – poruchy bilance tekutin, změny ochlupení, slabost, únavnost, poruchy podřízených žláz

Děkuji za pozornost